

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

ÎN C H E I E R E

cu privire la inadmisibilitatea recursului depus de Tanasoglo Olesea, Mitioglo Olga, Ciualiscaia Natalia, Doiceva Tatiana, Vlah Vitalii, Colioglo Ivan, Dimitroglo Andrei, Cristeva Natalia, Duleva Svetlana, Semionova Marina, Stoianoglo Serghei, Cebotari Oleg, Derevenco Vitalii, Topal Victor și Topal Ivan,

în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Tanasoglo Olesea, Mitioglo Olga, Ciualiscaia Natalia, Doiceva Tatiana, Vlah Vitalii, Colioglo Ivan, Dimitroglo Andrei, Cristeva Natalia, Duleva Svetlana, Semionova Marina, Stoianoglo Serghei, Cebotari Oleg, Derevenco Vitalii, Topal Victor și Topal Ivan împotriva Adunării Populare a Găgăuziei cu privire la anularea actelor administrative normative,

împotriva hotărârii din 11 octombrie 2022 a Curții de Apel Comrat, prin care a fost respinsă ca neîntemeiată acțiunea depusă de Tanasoglo Olesea, Mitioglo Olga, Ciualiscaia Natalia, Doiceva Tatiana, Vlah Vitalii, Colioglo Ivan, Dimitroglo Andrei, Cristeva Natalia, Duleva Svetlana, Semionova Marina, Stoianoglo Serghei, Cebotari Oleg, Derevenco Vitalii, Topal Victor și Topal Ivan,

(Dosarul nr.3ra-1303/22
NR PIGD 2-22070120-01-3ra-20122022)

Recursul declarat până la 1 septembrie 2023. Temeiurile recursului nu se încadrează în prevederile art.246 din Codul administrativ (în vigoare până la 1 septembrie 2023). Dezacordul recurenților cu hotărârea contestată nu constituie temei de casare a acesteia.

Prima instanță: Curtea de Apel Comrat (jud: A. Mironov, L. Caraian, D. Fujenco)

19 iunie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând, în lipsa părților, admisibilitatea recursului depus de Tanasoglo Olesea, Mitioglo Olga, Ciualiscaia Natalia, Doiceva Tatiana, Vlah Vitalii, Colioglo Ivan, Dimitroglo Andrei, Cristeva Natalia, Duleva Svetlana, Semionova Marina, Stoianoglo Serghei, Cebotari Oleg, Derevenco Vitalii, Topal Victor și Topal Ivan,

Curtea Supremă de Justiție, în completul de judecată compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*

Diana Stănilă,

Ion Malanciuc, *Judecători*

constată următoarele:

ÎN FAPT:

1. La 19 mai 2022, Tanasoglo Olesea, Mitioglo Olga, Ciualiscaia Natalia, Doiceva Tatiana, Vlah Vitalii, Colioglo Ivan, Dimitroglo Andrei, Cristeva Natalia, Duleva Svetlana, Semionova Marina, Stoianoglo Serghei, Cebotari Oleg, Derevenco Vitalii, Topal Victor și Topal Ivan au depus cerere de chemare în judecată, în procedura contenciosului administrativ, împotriva Adunării Populare a Găgăuziei cu privire la anularea actelor administrative normative.

2. În susținerea acțiunii reclamanții au indicat că 19 aprilie 2022, Adunarea Populară a Găgăuziei, depășind dreptul de veto al Guvernatorului Găgăuziei, a adoptat Legea nr.04-II/VII „Cu privire la introducerea modificărilor în articolul 23 al Legii UTA Găgăuzia nr.31-XXXII/I din 09 iulie 1998 „Cu privire la Comitetul executiv al Găgăuziei”.

3. Reclamanții își manifestă dezacordul față de acțiunile Adunării Populare a Găgăuziei, considerând legea adoptată ilegală, pasibilă de a fi anulată, din motivele ce succed.

4. Potrivit art.2 din Legea privind statutul juridic special al Găgăuziei (Gagauz-Yeri) nr.344 din 23.12.1994, Găgăuzia este administrată în temeiul Constituției Republicii Moldova, prezentei legi și altor legi ale Republicii Moldova (cu excepțiile prevăzute de prezenta lege), Regulamentului Găgăuziei și actelor normative ale Adunării Populare (Halc Toplușu) a Găgăuziei, care nu vin în contradicție cu Constituția și legislația Republicii Moldova.

5. Din prevederile art.12 alin.(6) din Legea privind statutul juridic special al Găgăuziei (Gagauz-Yeri), actele normative ale Găgăuziei care contravin Constituției Republicii Moldova și prezentei legi se declară nule.

6. Reieșind din dispozițiile art.17 alin.(2) din Legea nr.344/1994, Comitetul executiv deține dreptul de inițiativă legislativă în Adunarea Populară.

7. Conform art.1 alin.(4) din Legea UTA Găgăuzia „Cu privire la modul de publicare și intrare în vigoare a actelor oficiale”, actele oficiale indicate în alin.(1), intră în vigoare la data publicării acestora în Buletinul Oficial, dacă legea, actele normative ale Adunării Populare sau hotărârile și dispozițiile ale Guvernatorului (Bașcanului) și Comitetului Executiv al Găgăuziei, nu prevăd altfel.

8. Potrivit art.56 alin.(3) din Legea nr.100 din 22.12.2017 cu privire la actele normative, intrarea în vigoare a actelor normative poate fi stabilită pentru o altă dată doar în cazul în care se urmărește protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, realizarea angajamentelor internaționale ale Republicii Moldova, conformarea cadrului normativ hotărârilor Curții Constituționale, eliminarea unor lacune din legislație sau contradicții între actele normative ori dacă există alte circumstanțe obiective.

9. Articolul 73 alin.(1)-(4) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative statuează că, actul normativ se aplică fără limită de timp dacă în textul acestuia nu este prevăzut altfel. Actul normativ sau unele dispoziții ale acestuia pot avea aplicare temporară. În acest caz, în actul normativ se indică termenul de aplicare ori evenimentul la survenirea căruia actul normativ sau unele dispoziții își încetează acțiunea. Actul normativ produce efecte doar cât este în vigoare și, de regulă, nu poate fi retroactiv sau ultraactivă. Au efect retroactiv doar actele normative prin care se stabilesc sancțiuni mai blânde.

10. Dispoziții analogice se conțin și în art.42 alin.(1) și (2) din Legea nr.37/2005 a UTA Găgăuzia „Cu privire la actele normative”, potrivit căroră, actul normativ produce efecte doar cât este în vigoare și, de regulă, nu poate fi retroactiv sau ultraactivă. Au efect retroactiv doar actele normative prin care se stabilesc sancțiuni mai blânde.

11. Potrivit art.7 alin.(1) și (2) din Codul civil, legea civilă nu are caracter retroactiv. Ea nu modifică și nici nu suprimă condițiile de constituire a unei situații juridice constituite anterior, nici condițiile de stingere a unei situații juridice stinse anterior. De asemenea, legea nouă nu modifică și nu desființează efectele deja produse ale unei situații juridice stinse sau în curs de realizare. Legea nouă este aplicabilă situațiilor juridice în curs de realizare la data intrării sale în vigoare.

12. În viziunea reclamantilor, dispozițiile art.23 alin.(5) și (6) din Legea nr.04-II/VII „Cu privire la introducerea modificărilor în articolul 23 al Legii UTA Găgăuzia nr.31-XXXII/I din 09 iulie 1998 „Cu privire la Comitetul executiv al Găgăuziei”, contravin legislației în vigoare, deoarece poartă un caracter retroactiv, care modifică în mod unilateral raporturile juridice constituite anterior în raport cu membrii Comitetului Executiv al Găgăuziei.

13. Observațiile menționate au fost reflectate în Raportul asupra proiectului de lege prezentat, aprobat prin Hotărârea Comitetului Executiv al Găgăuziei nr.6/3 din 17.03.2022, precum și în Raportul Direcției de Justiție a Găgăuziei nr.9-02/07 din 11.03.2022, dar din motive necunoscute, au fost ignorate de către organul legislativ al UTA Găgăuzia.

14. Potrivit dispozițiilor alineatul (1) articolului 3 al Legii UTA Găgăuzia „Cu privire la Regulament al Adunării Populare a Găgăuziei”, activitatea Adunării Populare a Găgăuziei este bazată pe principiile de legalitate, democratism, soluționarea chestiunilor în mod colectiv, liber și clar, publicității, transparență, ținerea contului de opinia publică etc.

15. Reieșind din prevederile art.61 alin.(1) din Legea UTA Găgăuzia „Cu privire la Regulamentul Adunării Populare a Găgăuziei”, proiectul de lege poate fi înaintat pentru examinarea în Adunarea Populară, nu înainte de 45 zile după prezentarea acestuia în Adunarea Populară.

16. Reclamanți au notat că proiectul de lege cu privire la introducerea modificărilor în articolul 23 al Legii UTA Găgăuzia „Cu privire la Comitetul Executiv al Găgăuziei” a fost înregistrat la 28.02.2022 sub nr.16-01/1-07.

17. Legea indicată a fost adoptată de Adunarea Populară a Găgăuziei la 18.03.2022, adică la 18 (optsprezece) zi din momentul înregistrării acestora. Pripirea, încălcarea termenelor de examinare și ignorarea raporturilor juridice, au generat că proiectul de lege nu a fost adoptat în mod calitativ și cu încălcarea legii.

18. Mai mult ca atât, reclamanți consideră că legea adoptată încalcă dreptul și interesele legitime ale membrilor Comitetului Executiv al Găgăuziei la garanțiile sociale, prevăzute pentru funcțiile de stat respective, ceea ce oferă dreptul de contestare a Legii nr.04-II/VII „Cu privire la introducerea modificărilor în art. 23 al Legii UTA Găgăuzia nr. 31-XXXII/1 din 09.07.1998 „Cu privire la Comitetul Executiv al Găgăuziei”.

19. Obiecțiile analogice au fost reflectate și la examinarea de către Adunarea Populară a Găgăuziei a proiectului de lege „Cu privire la introducerea modificărilor în articolul 39 al Legii UTA nr.5/1995 „Cu privire la statut de deputat al Adunării Populare (Halk Topluşu) a Găgăuziei (Gagauz Yeri)” (Raportul Direcției de Justiție Găgăuzia din 11.03.2022 cu nr. de ieșire 91-02/07 și Hotărârea Comitetului Executiv al Găgăuziei nr.6/3 din 17.03.2022).

20. Cu toate acestea, la introducerea modificărilor în art.39 din Legea UTA „Cu privire la statutul deputatului Adunării Populare (Halk Topluşu) a Găgăuziei (Găgăuz Yeri)”, organul legislativ și-a exprimat, de fapt, acordul cu argumentele de neaprobare a legii, în caz contrar, la introducerea modificărilor în articolul 23 al Legii UTA Găgăuzia „Cu privire la Comitetul Executiv al Găgăuziei”, din aceleași temeiuri a adoptat proiectul de lege depășind veto.

21. În situația respectivă, reclamantii consideră, că organul legislativ al autonomiei se discreditează public în condițiile dezvoltării statalității de drept, adoptând la data de 19 aprilie 2022 Legea UTA Găgăuzia nr.04-II/VII. De asemenea, după cum a fost menționat mai sus, la data de 19 aprilie 2022 a fost examinată Legea UTA Găgăuzia „Cu privire la introducerea modificărilor în articolul 39 al Legii UTA Găgăuzia nr.5-V/I din 15.11.1995 „Cu privire la statut de deputat al Adunării Populare (Halk Topluşu) Găgăuzia (Găgăuz Yeri)” nr.03-II/VII, prin care au fost prevăzute modificările analogice pentru deputații Adunării Populare a Găgăuziei, însă redacția nouă nu convenea legislatorilor autonomiei, fiindcă aceasta putea să prejudicieze și să limiteze interesele și drepturile sociale ale acestora.

22. În opinia reclamantilor, Legea adoptată a UTA Găgăuzia „Cu privire la introducerea modificărilor în articolul 23 al Legii UTA Găgăuzia nr. 31-XXXII/1 din 09.07.1998 „Cu privire la Comitetul Executiv al Găgăuziei” nr.04-II/VII din 18 martie 2022, după depășirea veto la data de 19.04.2022, este ilegală în partea intrării în vigoare a acesteia.

23. Astfel, în art. 2 al Legii menționate este reflectat faptul, că aceasta intră în vigoare din ziua adoptării. Totodată, atât în conformitate cu prevederile art. 1 alin. (4) al Legii UTA Găgăuzia nr.33-XXXIII/1/1998 „Cu privire la modul de publicare și intrare în vigoare a actelor oficiale”, actele oficiale, indicate în alineatul (1), intră în vigoare din ziua publicării acestora în Buletinul oficial, dacă legea, actele normative ale Adunării Populare sau Hotărârile și Ordonanțele Guvernatorului (Başcanului) și Comitetului Executiv al Găgăuziei nu prevăd altfel.

24. Potrivit art.56 alin.(3) din Legea nr.100 din 22.12.2017 cu privire la actele normative, intrarea în vigoare a actelor normative poate fi stabilită pentru o altă dată doar în cazul în care se urmărește protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, realizarea angajamentelor internaționale ale Republicii Moldova, conformarea cadrului normativ hotărârilor Curții Constituționale, eliminarea unor lacune din legislație sau contradicții între actele normative ori dacă există alte circumstanțe obiective.

25. Reclamantii consideră că legea contestată nu a fost adoptată cu scopul protecției drepturilor și libertăților fundamentale ale salariaților, dar invers, încalcă garanțiile sociale ale membrilor Comitetului Executiv prin intermediul adoptării normei, ce are efect retroactiv și de fapt modifică raporturile juridice. Respectiv, nu poate să intre în vigoare din ziua adoptării.

26. Conform art.3 alin.(1) din Legea UTA Găgăuzia „Cu privire la Regulamentul Adunării Populare a Găgăuziei” nr.2-I/V din 21.12.2012, activitatea Adunării Populare a Găgăuziei este bazată pe principiile de

legalitate, democratism, soluționarea chestiunilor în mod colectiv, liber și clar, publicității, transparență, ținerea contului de opinia publică etc.

27. Din prevederile art.4, 5 din Legea UTA Găgăuzia „Cu privire la actele legislative” nr.37-XIV/III din 28.07.2005, actul legislativ urmează să corespundă Constituției Republicii Moldova, Regulamentului Găgăuziei (Găgăuz Yeri) și să coroboreze cu cadrulul normativ existent, sistemul de codificare și unificare a legislației Găgăuziei.

28. Una din condițiile obligatorii pentru actului legislativ, este corespunderea acestuia principiilor de bază a legiferării.

29. Potrivit art.34 din Legea UTA Găgăuzia „Cu privire la Regulamentul Adunării Populare a Găgăuziei” nr.2/2012, respectarea exactă și complexă a procedurilor stabilite prin Regulamentul respectiv, este o condiție obligatorie pentru recunoașterea legalității și forței juridice, a deicizilor adoptate de Adunarea Populară și organele acesteia.

30. Respectarea principiilor și cerințelor, prevăzute de articolul 3 al Regulamentului reprezintă o condiție incontestabilă la desfășurarea procedurilor ale Adunării Populare.

31. În contextul enunțat, Tanasoglo Olesea, Mitioglo Olga, Ciualiscaia Natalia, Doiceva Tatiana, Vlah Vitalii, Colioglo Ivan, Dimitroglo Andrei, Cristeva Natalia, Duleva Svetlana, Semionova Marina, Stoianoglo Serghei, Cebotari Oleg, Derevenco Vitalii, Topal Victor și Topal Ivan au solicitat admiterea acțiunii și anularea Legii UTA Găgăuzia „Cu privire la introducerea modificărilor în articolul 23 al Legii UTA Găgăuzia nr.31-XXXII/I din 09.07.1998 „Cu privire la Comitetul Executiv al Găgăuziei” nr.04-II/VI din 18 martie 2022 aprobate în mod repetat la ședința Adunării Populare a Găgăuziei la 19.04.2022 și anularea Hotărârii Adunării Populare a Găgăuziei nr.37-C3/VII din 19.04.2022 „Cu privire la Legea UTA Găgăuzia „Cu privire la introducerea modificărilor în articolul 23 al Legii UTA Găgăuzia nr.31-XXXII/I din 09.07.1998 „ Cu privire la Comitetul Executiv al Găgăuziei”.

32. La 30 iunie 2022, reclamanții au depus suplimentat la cererea de chemare în judecată, invocând că punctul 5) al articolului 23 din Legea UTA Găgăuzia „Cu privire la Comitetul Executiv al Găgăuziei” în vigoare până la introducerea modificărilor, a fost expus astfel: „5) Membrelor Comitetului Executiv al Găgăuziei, cu excepție președintelui asociației primarului și președintelor consiliilor UTA Găgăuzia, primarului mun. Comrat, rectorului Universității de stat din Comrat, după demisia acestora reorganizarea sau expirarea termenului de împuterniciri, indemnizația de eliberare din serviciu în mărime de șase salarii medii lunare la existenta experienței nu mai puțin de doi ani în funcție de stat...”.

33. Totodată, în punctul 5) art. 23 în redacția nouă a Legii UTA Găgăuzia, aprobată de Comitetul Executiv „Cu privire la Comitetul Executiv al Găgăuziei” arată astfel: „Membrelor Comitetului Executiv al Găgăuziei, finanțate din bugetul central și raional al Găgăuziei, după demisia acestora, reorganizarea sau expirarea termenului de atribuțiile acestora, se achită indemnizație de eliberare din serviciu în mărimea de două salarii medii lunare la existența experienței de muncă continuă în calitate de membru al Comitetului Executiv UTA Găgăuzia nu mai puțin de doi ani..”

34. Reieșind din conținutul punctului 5) în redacția nouă urmează, că în afară de modificarea sumei indemnizației de eliberare din serviciu achitate membrilor Comitetului Executiv al Găgăuziei în parte scutirii de la 6 până la 2 salarii medii lunare deosebit de deputații Adunării Populare a Găgăuziei, unde indemnizație de eliberare din serviciu constituie 6 salarii medii lunare, de asemenea a fost micșorat și numărul membrilor Comitetului Executiv al Găgăuziei, ce au dreptul de primire a unei asemenea indemnizații, fapt ce este nimic altceva, decât discriminarea în privință acestora, întrucât norma adoptată prevede achitarea indemnizației de eliberare din serviciu numai următorilor membri ai Comitetului Executiv al Găgăuziei: Șeful Direcției Generale de afacerile interne a Găgăuziei; Șeful Direcției generale de Justiție a Găgăuziei; Șeful Direcției generale a serviciului de informație și securitate a Găgăuziei și Șeful Direcției generale de administrare fiscală a Găgăuziei, întrucât, instituțiile conduse de aceștia nu sunt finanțate din bugetul central și raional al Găgăuziei.

35. De asemenea, reclamantii au indicat, că prin Hotărârea Adunării Populare UTA Găgăuzia M306-XXIX/VI din 11.09.2019 a fost aprobată structura Comitetului Executiv al Găgăuziei, în care au intrat: 1. Primul adjunct al Președintelui Comitetului Executiv al Găgăuziei; 2. Adjunctul Președintelui Comitetului Executiv al Găgăuziei; 3. Direcția Generală de afacerile ale Guvernatorului (Bașcan) și Comitetului Executiv al Găgăuziei; 4. Direcția Generală de dezvoltarea economică și turism a Găgăuziei; 5. Direcția Generală de finanțe a Găgăuziei; 6. Direcția Generală de construcții și infrastructura a Găgăuziei; 7. Direcția Generală de relații externe ale Găgăuziei; 8. Direcția Generală de complex agroindustrial al Găgăuziei; 9. Direcția Generală de sănătate și protecție socială a Găgăuziei; 10. Direcția Generală de învățământ a Găgăuziei; 11. Direcția Generală de afacerile tineretului și sport a Găgăuziei; 12. Direcția Generală de cultură a Găgăuziei; 13. Direcția Generală de administrare fiscală a Găgăuziei; 14. Direcția Generală de afacerile interne a Găgăuziei; 15. Direcția Generală de justiție a Găgăuziei; 16. Direcția generală de serviciu informațional și securitate a Găgăuziei; 17. Centrul științific și de cercetare a Găgăuziei M.V. Marunevici; 18. Agenție de a investiții și facilitare

a exportului Găgăuzia; 19. Președintele raionului Comrat; 20. Președintele raionului Ceadâr-Lunga; 21. Președintele raionului Vulcănești.

36. Structura respectivă este reflectată și în articolele 20-202 ale Legii în vigoare „Cu privire la Comitetul Executiv al Găgăuziei”.

37. Mai mult ca atât, art.5 din Codul muncii, enumeră principiile de bază ale reglementării raporturilor de muncă și a altor raporturi legate nemijlocit de acestea, principii ce reies din normele dreptului internațional și din cele ale Constituției Republicii Moldova, cum ar fi: a) libertatea muncii, incluzând dreptul la munca liber aleasă sau acceptată, dreptul dispunerii de capacitățile sale de muncă, dreptul alegerii profesiei și ocupației; b) interzicerea muncii forțate (obligatorii); e) egalitatea în drepturi și în posibilități a salariaților; f¹) remunerarea egală pentru o muncă egală sau pentru o muncă de valoare egală ș.a.

38. Articolul 8 alin.(1) din Codul muncii indică că, în cadrul raporturilor de muncă acționează principiul egalității în drepturi a tuturor salariaților. Orice discriminare, directă sau indirectă, a salariatului, este interzisă.

39. Iar, dispozițiile art.12 din Codul muncii reglementează că, clauzele din contractele individuale de muncă, din contractele colective de muncă și din convențiile colective sau din actele juridice emise de autoritățile administrației publice menționate la art.4 lit.d) și e), care înrăutățesc situația salariaților în comparație cu legislația muncii sunt nule și nu produc efecte juridice.

40. Astfel, reclamânți consideră că modificările stabilite la 19.04.2022 în mod repetat la ședința Adunării Populare a Găgăuziei în articolul 23 al Legii „Cu privire la Comitetul Executiv al Găgăuziei”, sunt discriminatorii în privința membrilor Comitetului Executiv al Găgăuziei, care nu vor primi indemnizație de eliberare din serviciu în privința membre ai Comitetului Executiv al Găgăuziei care sunt la fel ca, cele care o va primi.

41. Respectiv, consideră, că Legea contestată de aceștia și hotărârea adoptată în legătura cu acest fapt sunt nevalabile și nu pot avea efecte juridice.

42. În contextul enunțat, Tanasoglo Olesea, Mitioglo Olga, Ciualiscaia Natalia, Doiceva Tatiana, Vlah Vitalii, Colioglo Ivan, Dimitroglo Andrei, Cristeva Natalia, Duleva Svetlana, Semionova Marina, Stoianoglo Serghei, Cebotari Oleg, Derevenco Vitalii, Topal Victor și Topal Ivan au solicitat anularea Legii UTA Găgăuzia „Cu privire la introducerea modificărilor în articolul 23 al Legii UTA Găgăuzia nr. 31-XXXII/I din 09.07.1998 „Cu privire la Comitetul Executiv al Găgăuziei” nr.04-II/VII din 18 martie 2022, aprobat în mod repetat la ședința Adunării Populare a Găgăuziei nr. 37-C3/VII din 19.04.2022 „Cu privire la Legea UTA Găgăuzia

„Privind introducerea modificărilor în articolul 23 al Legii UTA Găgăuzia nr. 31-XXXII/I din 09.07.1998 „Cu privire la Comitetul Executiv al Găgăuziei”.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE:

43. Prin hotărârea din 11 octombrie 2022 a Curții de Apel Comrat a fost respinsă ca neîntemeiată acțiunea depusă de Tanasoglo Olesea, Mitioglo Olga, Ciualiscaia Natalia, Doiceva Tatiana, Vlah Vitalii, Colioglo Ivan, Dimitroglo Andrei, Cristeva Natalia, Duleva Svetlana, Semionova Marina, Stoianoglo Serghei, Cebotari Oleg, Derevenco Vitalii, Topal Victor și Topal Ivan.

44. Curtea de Apel Comrat, fiind învestită cu judecarea prezentei cauze în prima instanță, a motivat soluția, constatând că Adunarea Populară, reieșind din sfera atribuțiilor proprii, a introdus modificările în art.23 al Legii UTA Găgăuzia nr.31-XXXII/I din 09.07.1998 „Cu privire la Comitetul Executiv al Găgăuziei” în partea ce ține cuantumul remunerării membrilor Comitetului Executiv al Găgăuziei a indemnizației de eliberare din serviciu, reorganizarea sau expirarea termenului de atribuții. Reclamanții nefiind de acord cu Legea aprobată de Adunarea Populară UTA Găgăuzia „Cu privire la introducerea modificărilor în art. 23 al Legii UTA Găgăuzia nr. 31-XXXII/I din 09.07.1998 „Privind Comitetul Executiv al Găgăuziei” nr. 04-II/VII din data de 18 martie 2022, aprobat în mod repetat la ședința Adunării Populare a Găgăuziei la data de 19 aprilie 2022, s-a adresat în instanța de contencios administrativ al Curții de Apel Comrat cu acțiunea de contencios administrativ privind anularea actului de contencios administrativ indicat din motivul, că a fost aprobat cu încălcarea legii și încalcă dreptul și interesele legitime ale membrilor Comitetului Executiv al Găgăuziei pentru garanțiile sociale, prevăzute pentru funcțiile publice respective.

45. Curtea de Apel Comrat a remarcat că în conformitate cu art.4 din Legea „Cu privire la Comitetul Executiv al Găgăuziei”, în componența Comitetului Executiv al Găgăuziei după funcția intră: primul adjunct și adjunct al Președintelui Comitetului Executiv al Găgăuziei, șefii Direcțiilor Generale ale Găgăuziei, președinții raioanelor, directorul Agenției de atragere a investițiilor și avansare a exportului UTA Găgăuzia și directorul centrului științific de cercetări în numele M. Marunevici”. Reclamanții pe cauza, în special Tanasoglo Olesea ocupă funcția de președintele Comitetului Executiv al Găgăuziei, Mitioglo Olga, Ciualiscaia Natalia, Doiceva Tatiana, Vlah Vitalii, Colioglo Ivan, Dimitroglo Andrei, Cristeva Natalia, Duleva Svetlana, Semionova Marina, Stoianoglo Serghei, Cebotari Oleg, Derevenco Vitalii, Topal Victor – ocupă funcțiile ale șefilor Direcțiilor Generale ale Comitetului

Executiv al Găgăuziei, și Topal Ivan ocupă funcția de președinte al raionul Comrat și persoanele indicate sunt funcționarii publici, dar o parte din ei sunt șefii ai Direcțiilor Generale ale comitetului executiv în conformitate cu legea RM „cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică”.

46. Curtea de Apel Comrat a menționat că dispozițiile alin.(5) al art.23 din Legea UTA Găgăuzia nr. 31- XXXII/I din 09.07.1998 „Cu privire la Comitetul Executiv al Găgăuziei” (în redacția legii înainte de introducerea modificărilor din 19 aprilie 2022), statuează că, membrii Comitetului Executiv al Găgăuziei, cu excepția președintelui asociației și reprezentanții consiliilor UTA Găgăuzia, primarul mun. Comrat și rectorului Universității de Stat din Comrat, după demisia acestora, reorganizarea sau expirarea termenului de împuternici, se achită indemnizația de eliberare din serviciu în mărime de 6 salarii medii lunare la existența stagiului de lucru la funcția publică nu mai puțin de 2 ani. Salariu mediu se calculează în ordinea, determinată de legislația.

47. Cu trimitere la art. 17 alin.(1) din Legea nr.199 din 16.07.2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică, Curtea de Apel Comrat a remarcat că la expirarea mandatului, în caz de demisie, revocare sau eliberare din funcție, persoana cu funcție de demnitate publică beneficiază de o indemnizație unică egală cu 2 salarii de bază, dacă legea specială ce reglementează activitatea acestei persoane nu prevede un alt quantum al indemnizației.

48. Totodată, instanța a reținut că în anexa la legea respectivă se enumeră funcțiile publice de demnitate publică și atribuie la aceste următoarele persoane din componența Comitetului Executiv al Găgăuziei: Șeful (Bașcan) UTA Găgăuzia; primul adjunct, adjunct al președintelui Comitetului Executiv UTA Găgăuzia; președintele, adjunctul președintelui raionului.

49. Curtea de Apel Comrat a subliniat că anume acestor categorii de persoane, care execută funcții cu demnitate publică, conform legii „Cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică”, li se achită indemnizație de eliberare din serviciu egală cu două salarii medii lunare.

50. În împrejurările stabilite, Curtea de Apel Comrat a rezumat că art. 23 alin.(5) din Legea UTA Găgăuzia „Cu privire la Comitetul Executiv”, în redacția înainte de introducerea modificărilor în acesta articol, reprezintă normă specială, care determină o excepția din regulă și nu contravenea prevederilor art.17 alin.(1) „Cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică”, în partea quantumului remunerărilor.

51. Totodată, existența posibilității legale de determinare a legii speciale, ce stabilește o altă mărime a alocației unice, nu este o solicitare obligatorie la existența unei alte mărimi.

52. Curtea de Apel Comrat a dedus că Adunarea Populată a Găgăuziei, acționând în limitele competenței sale, poate să nu introducă în legea specială mărimi speciale pentru alocații unice în cazul expirării termenului de competență ce reglementează activitatea președintelui Comitetului Executiv UTA Găgăuzia sau președintele raionului, precum și să modifice o altă mărime a alocațiilor, făcând ajustări în conformitate cu regula generală, stabilită la art.17 alin.(1) din Legea „Cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică” nr.199 din 16.07.2010.

53. La caz, este vizată aprobarea corespunderii alocației unice stabilită la art.23 alin.(5) din Legea UTA Găgăuzia cu privire la „Comitetul Executiv al Găgăuziei”, cu regula generală determinată de legislația Republicii Moldova privitor la alocația în cazul expirării termenului de împuterniciri, demisie, retragere sau eliberare din funcție a persoanelor ce ocupă funcții cu demnitatea publică, ce primesc alocație unică, este egală cu două salarii de bază.

54. Ce ține de funcționarii publici din cadrul Direcțiilor Generale ale Comitetului Executiv al Găgăuziei, Curtea de Apel Comrat a notat că prin Legea nr.158-XVI din 04 iulie 2008 „Cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public”, asemenea alocații sociale în cazul expirării termenului de împuterniciri, demisie, retragere sau eliberare din funcție, nu sunt prevăzute.

55. Cu toate acestea, ținând cont că alocația unică a membrilor Comitetului Executiv, în partea finanțării din bugetul central sau raional al Găgăuziei, se achită din bugetul Găgăuziei, atunci mărimea acesteia este determină nemijlocit de Adunarea Populară a Găgăuziei, reieșind din diverși factori, inclusiv și posibilitățile financiare ale bugetului UTA Găgăuzia.

56. În contextul respectiv, deputații Adunării Populare a Găgăuziei dispun de împuternicirile și competențe de determinare a mărimii concrete a cuantumului indemnizației de eliberare din serviciu, care în cazul respectiv a fost determinat în mărimea de două salarii medii lunare.

57. Suplimentar, Curtea de Apel Comrat a precizat că este necesar de indicat că în confirmare cu privire la încălcările garanțiilor sociale ce au existat la momentul apariției raporturilor de muncă a reclamanților este vădit neîntemeiată, întrucât alocație unică în legătura cu demisie nu face parte din condițiile garantate de muncă, ci se achită anume în legătura cu suspendarea raporturilor de muncă și nu este o remunerare pentru lucrul efectuat.

58. La caz, nu este vorba despre aplicarea retroactivității, după cum susțin reclamanții, întrucât legea se aplică exclusiv cu efect pentru viitor și nu conține prevederile ce permit de a pune acest fapt la îndoială.

59. În lumina celor expuse, Curtea de Apel Comrat nu a reținut argumentele reclamanților precum că legea aprobată încalcă drepturile și interesele legitime ale membrilor actuali ai Comitetului Executiv al Găgăuziei

la garanțiile sociale, prevăzute pentru funcțiile publice respective. Or, reieșind din dispozițiile art.23 alin.(5) din Legea cu privire la Comitet Executiv al Găgăuziei în redacția nouă, în afară de modificare a sumei indemnizației de eliberare din serviciu a membrilor Comitetului Executiv al Găgăuziei, în partea micșorării de la 6 la 2 salarii medii lunare, de asemenea a fost micșorat și numărul membrilor al Comitetului Executiv al Găgăuziei, care au avut dreptul la achitarea indemnizației de eliberare din serviciu doar acelor membri ai Comitetului Executiv al Găgăuziei, care sunt finanțate din bugetele centrale și raionale ale Găgăuziei, și de aceea indemnizația la eliberare din serviciu nu le pot obține următorii membri ai Comitetului Executiv al Găgăuziei: șeful Direcției Generale de afacerile interne ale Găgăuziei, șeful Direcției Generale de Justiție a Găgăuziei, șeful Direcției Generale a serviciului de informație și securitate a Găgăuziei și șeful Direcției de administrare fiscală a Găgăuziei, ceea ce este nimic altceva decât discriminarea în privința acestora, colegiul indică următoarele.

60. Mai mult ca atât, potrivit art.22, 23 și 24 din Legea nr.344-XIII din 23 decembrie 1994 „Cu privire la statut juridic al Găgăuziei”, șeful Direcției de justiție a Găgăuziei se investește și se eliberează din funcție de către Ministrul Justiției Republicii Moldova conform notei Bașcanului (Guvernatorului) UTA Găgăuzia după aprobarea ultimului de Adunarea Populară; șeful Direcției de informație și securitate a Găgăuziei se investește și se eliberează din funcția de către directorul Serviciului Informației și Securitate a Republicii Moldova, conform notei Bașcanului (Guvernatorului) UTA Găgăuzia după aprobarea acestuia de către Adunarea Populară, iar și șeful Direcției de afacerile interne a Găgăuziei se investește și se eliberează din funcție de către Ministrul afacerilor interne al Republicii Moldova după prezentarea notei Bașcanului (Guvernatorului) UTA Găgăuzia, coordonat cu Adunarea Populară și activitatea de muncă se finanțează din bugetul de stat a Republicii Moldova. La rândul său, Adunarea Populară a Găgăuziei este în drept să gestioneze doar bugetul UTA Găgăuzia.

61. În circumstanțele constatate, Curtea de Apel Comrat a conchis că când șeful Direcției Generale de afacerile interne a Găgăuziei, Șeful Direcției de Justiție a Găgăuziei și a Direcției Generale a serviciului de informație și securitate a Găgăuziei se determină de către miniștri ai Republicii Moldova și de directorul serviciului respectiv al Republicii Moldova, iar activitatea de muncă a acestora se finanțează din bugetul republican, atunci Adunarea Populară a Găgăuziei nu este în drept să determine careva alocații sau garanții sociale persoanelor indicate. Î

62. Curtea de Apel Comrat a dedus că organul legislativ al UTA Găgăuzia, la introducerea modificărilor în art.23 din Legea cu privire la

Comitetul Executiv al Găgăuziei, legal a determinat alocația în mărime de două salarii medii lunare doar membrilor Comitetului Executiv al Găgăuziei, finanțați din bugetele centrale și raionale ale Găgăuziei, în cazurile de demisie a acestora, reorganizarea sau expirarea termenului de împuterniciri.

63. În circumstanțele expuse, instanța de judecată a considerat neîntemeiate argumentele reclamanților precum că modificările legislative contestate reprezintă discriminare în privința membrilor indicați ai Comitetului Executiv al Găgăuziei, precum și este discriminatoriu acel fapt că personale respective primesc salariu din bugetul central și nu din cel raional, deoarece sunt declarative și vin în contradicție cu cele constatate și legislația în vigoare a Republicii Moldova.

64. Referitor la argumentul reclamanților precum că Adunarea Populară a Găgăuziei a fost examinat proiectul de Lege privind introducerea modificărilor în articolul 23 al Legii UTA Găgăuzia „Privind Comitetul Executiv al Găgăuziei” cu încălcarea termenelor prevăzuți de Legea UTA Găgăuzia cu nr.2/2021 „Cu privire la Regulamentul Adunării Populare a Găgăuziei” ținând cont de data înregistrării proiectului de lege, emiterea acestuia pentru examinare și aprobare ulterioară, Curtea de Apel Comrat a reținut prevederile alin.(3) art.61 din Legea UTA Găgăuzia nr.2 din 21 decembrie 2012 „Cu privire la regulamentul Adunării Populare a Găgăuziei”, potrivit căroră, președintele Adunării Populare determină pentru comisia responsabilă un termen de pregătire a proiectului de lege pentru examinare de către Adunarea Populară. Proiectul de Lege poate fi stabilit pentru examinare de către Adunarea Populară nu mai devreme decât după 45 zile după depunerea acestuia în Adunarea Populară, dacă legislația în vigoare nu prevede altfel sau dacă s-a coordonat cu inițiatorul proiectului de lege.

65. Din actele cauzei se constată că proiectul contestat de Lege cu privire la introducerea modificărilor în articolul 23 din Legea UTA Găgăuzia „Cu privire la Comitetul Executiv al Găgăuziei” a fost înregistrat la 28 februarie 2022 cu nr.16-01/1-07, și de către Adunarea Populară a fost aprobată Legea Găgăuziei la 18 martie 2022, adică la a 18 (optsprezecea) zi din momentul înregistrării acestuia.

66. Curtea de Apel Comrat a notat că potrivit normei date de drept rezultă că proiectul de lege poate fi înaintat Adunării Populare a Găgăuziei pentru examinare nu mai târziu de 45 de zile după înaintarea acestuia la Adunarea Populară, dacă altceva nu este stipulat de legislația în vigoare sau dacă s-a coordonat cu inițiatorul proiectului de lege.

67. Pe parcursul desfășurării procesului de judecată pe cauza, reprezentatul pârâtului a explicat că Legea „Cu privire la Reglementarea Adunării Populare a Găgăuziei” nu reglementează prin ce mod acordul

respectiv poate să fi obținut, totuși, cu autorul proiectului de lege, în special cu deputatul Adunării Populare, Jelezoglo M.N., s-a ajuns la acordul respectiv cu privire la aprobarea legii în termenii cei mai restrânși. Faptul dat se confirmă și prin aceea că în timpul examinării proiectului de lege, autorul acestuia, nu era împotriva.

68. Analizând argumentele reclamantilor precum că Legea UTA Găgăuzia „Cu privire la introducerea modificărilor în articolul 23 al Legii UTA Găgăuzia nr.31-XXXII/I din 09.07.1998 „Cu privire la comitet executiv al Găgăuziei” nr.04-II/VII din 18 martie 2022, după depășirea veto, la data de 19.04.2022, este una ilegală în partea intrării în vigoare a legii, Curtea de Apel Comrat le-a apreciat ca nejustificative, or, potrivit art.2 din Lege contestată, aceasta intră în vigoare din ziua adoptării.

69. Totodată, potrivit art.1 alin.(4) din Legea UTA Găgăuzia nr.33-XXXIII/I/1998 „Cu privire la ordinea publicării și intrării în vigoare a actelor oficiale”, actele oficiale, indicate în alineatul (1), intră în vigoare din ziua publicării în buletin oficială, dacă legea, sau actele normative ale Adunării Populare sau ordonanțele și dispozițiile Șefului (Bașcanului) și Comitetului Executiv al Găgăuziei nu prevăd altfel.

70. În contextul reținut, Curtea de Apel Comrat a conchis că contestările în art.2 din Legea contestată cu privire la faptul că aceasta intră în vigoare din ziua adoptării, vine în contradicție cu prevederile art.1 alin.(4) din Legea UTA Găgăuzia nr.33-XXXIII/I/I/1998 „Cu privire la ordinea publicării și intrării în vigoare a actelor oficiale”, faptul dat a fost recunoscut și de către reprezentatul pârâtei pe parcursul procesului.

71. Cu trimitere la prevederile art.56 alin.(3) din Legea cu privire la actele normative, Curtea de Apel Comrat a stabilit că o altă data a intrării în vigoare a actelor normative, poate fi determinată numai cu scopul apărării drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei, realizarea obligațiilor internaționale ale Republicii Moldova, prevederile bazei normative de drept în conformitate cu hotărârile Curții Constituționale, înlăturarea altor defecte și neconcordanțe între actele normative sau șa existența altor circumstanțe obiective.

72. Ținând cont că Legea Republicii Moldova Republicii Moldova „Cu privire la actele normative” prevede stabilirea unei alte date de intrare în vigoare a actelor normative, Curtea de Apel Comrat a dedus că constatările în art.2 din Legea UTA Găgăuzia „Cu privire la introducerea modificărilor în art.23 din Legea UTA Găgăuzia nr.31-XXXII/I din 09.07.1998 „Cu privire la Comitetul Executiv al Găgăuziei” nr.04-II/VII din 18 martie 2022, aprobat la 19 aprilie 2022, precum că acesta intră în vigoare din ziua adoptării, este unul legal și nu contravine legislației în vigoare.

73. Pe final, Curtea de Apel Comrat a concluzionat că Legea contestată a UTA Găgăuzia „Cu privire la introducerea modificărilor în articolul 23 din Legea UTA Găgăuzia nr.31-XXXII/I din 09.07.1998 „Cu privire la Comitetul Executiv al Găgăuziei” nr.04-II/vii din 18 martie 2022, aprobat în mod repetat la ședința Adunării Populare a Găgăuziei, la 19 aprilie 2022, este legal și întemeiat, iar acțiunea reclamanților este neîntemeiată, din care motive instanța de judecată a considerat de a o respinge integral.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS ȘI SOLICITĂRILE RECURENȚILOR:

74. La 18 octombrie 2022, Tanasoglo Olesea, Mitioglo Olga, Ciualiscaia Natalia, Doiceva Tatiana, Vlah Vitalii, Colioglo Ivan, Dimitroglo Andrei, Cristeva Natalia, Duleva Svetlana, Semionova Marina, Stoianoglo Serghei, Cebotari Oleg, Derevenco Vitalii, Topal Victor și Topal Ivan au depus recurs inițial (nemotivat) împotriva hotărârii din 11 octombrie 2022 a Curții de Apel Comrat, iar la 25 noiembrie 2022 au depus motivarea recursului, solicitând casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei decizii noi de admitere a acțiunii lor integral.

75. În susținerea recursului recurenții au indicat că la emiterea hotărârii contestate Curtea de Apel Comrat nu a ținut cont de faptul că la modificările legislative contestate au redus numărul membrilor Comitetului Executiv al Găgăuziei care aveau dreptul la indemnizația de concediere, constituind o discriminare în raport cu aceste persoane, întrucât norma adoptată reglementează plata indemnizației de concediere doar pentru membrii Comitetului Executiv care sunt finanțați doar din bugetul central și raional al Găgăuziei. Pe când următorii membri ai Comitetului Executiv cum ar fi: șeful Direcției Generale de Afaceri Interne a Găgăuziei, șeful Direcției Generale de Justiție a Găgăuziei, șeful Direcției Generale a Serviciului de Informații și Securitate a Găgăuziei, nu vor primi respectivele indemnizații, deoarece unitățile pe care le conduc nu sunt finanțate din bugetul central și nici cel raional al UTA Găgăuzia.

76. Adunare Populară a Găgăuziei a discriminat membrii menționați ai Comitetului Executiv, încălcând în așa mod prevederile art.16 din Constituție și art.18 din Regulamentul Găgăuziei, or, toți cetățenii sunt egali în fața legii, egalitatea drepturilor și a libertăților fundamentale pe diverse criterii, este garantată prin lege.

77. Recurenții consideră că și membrii Comitetului Executiv al Găgăuziei, care desfășoară activități în instituțiile care nu sunt finanțate din bugetul UTA Găgăuzia, trebuie să beneficieze de înlesnirile garantate prin

lege cum ar fi, dreptul de a primi indemnizația de concediere, întrucât fac parte din completul Comitetului Executiv, cu toate acestea, însă, salarii și alte plăți din partea acestui organ nu primesc.

78. În viziunea recurenților, este rezonabil ca acești funcționari la fel urmează să se bucure de aceleași garanții sociale pentru activitate lor în cadrul Comitetului Executiv al Găgăuziei.

79. La adoptarea actului normativ contestat a fost încălcată procedura prevăzută la art.61 alin.(3) din Legea UTA Găgăuzia cu privire la Regulamentul Adunării Populare a Găgăuziei, or, un proiect de lege poate fi prezentat Adunării Populare nu mai devreme de 45 de zile de la depunerea acestuia Adunării Populare, cu excepția cazului în care legislația nu prevede altfel sau acordul cu inițiatorul proiectului de lege. La caz, proiectul de lege pentru modificarea art.23 din Legea UTA Găgăuzia cu privire la Comitetul Executiv al Găgăuziei a fost înregistrat la 28.02.2022 cu nr.16-01/1-07 și adoptată la 18 martie 2022, adică la 18 zi de la înregistrare. Încălcarea termenelor de examinare și ignorarea avizelor au dus la faptul că proiectul de lege a fost adoptat cu încălcarea legii.

80. La dosar lipsesc probe că autorul proiectului de lege, deputatul M.N. Jelezoglo, și-a manifestat acordul ca proiectul de lege să fie adoptat într-un termen mai restrâns. La fel, nu s-a ținut cont că autorul proiectului de lege, deputatul M.N. Jelezoglo, nu a participat la proces, nu este parte a litigiului și nici nu a fost audiat în calitate de martor.

81. S-a ignorat faptul că, Guvernatorul (Bașkanul) Găgăuziei a considerat ambele acte normative contestate ca fiind ilegale, refuzând să le promulge.

82. Curtea de Apel Comrat nu a ținut cont nici de prevederile art.2 din Legea contestată că aceasta intră în vigoare de la data adoptării, care vine în contradicție cu prevederile art.4 alin.(1) din Legea UTA Găgăuzia nr.33-XXXIII/I din 11.09.1998 cu privire la modul de publicare și intrare în vigoare a actelor oficiale, potrivit cărora, actele oficiale intră în vigoare de la data publicării în Buletinul Oficial, cu excepția cazului în care prin Lege, actele normative ale Adunării Populare sau Hotărârile și Dispozițiile Guvernatorului (Bașkanului) și ale Comitetului Executiv al Găgăuziei prevăd altfel.

83. La 13 ianuarie 2023, prin intermediul oficiului poștal, Adunarea Populară a Găgăuziei a depus referință, solicitând să fie declarat inadmisibil recursul depus de Tanasoglo Olesea, Mitioglo Olga, Ciuvaliscaia Natalia, Doiceva Tatiana, Vlah Vitalii, Colioglo Ivan, Dimitroglo Andrei, Cristeva Natalia, Duleva Svetlana, Semionova Marina, Stoianoglo Serghei, Cebotari Oleg, Derevenco Vitalii, Topal Victor și Topal Ivan, hotărârea contestată a fost emisă cu respectarea prevederilor legale, cu elucidarea tuturor

circumstanțelor importante pentru soluționarea justă a cauzei, cu aprecierea nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ:

84. Articolul XI alin.(1) și (3) din Legea nr.246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) statuează că:

„(1) Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art.IV, V pct. 1–9 și 11–16 și art.VII, care vor intra în vigoare la 1 septembrie 2023. (3) Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.”

85. Din sensul normei de drept enunțate urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

86. Recursul a fost depus până la data intrării în vigoare a Legii nr.246 din 31 iulie 2023, în vigoare din 01 septembrie 2023, și anume la 18 octombrie 2022 (*cel inițial (nemotivat)*), și la 25 noiembrie 2022 (*cel motivat*), prin urmare va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

87. Articolul 244 alin.(1) din Codul administrativ (în redacția legii în vigoare până la 01 septembrie 2023) statuează că:

„(1) Hotărârile curții de apel ca instanță de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.”

88. Articolul 245 alin.(1) și (2) din Codul administrativ (în redacția legii în vigoare până la 01 septembrie 2023) prevede că:

(1) Recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

(2) Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.”

89. Articolul 246 alin.(1) și (2) lit.a)-f) din Codul administrativ (în redacția legii în vigoare până la 01 septembrie 2023) reglementează că:

„(1) Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere.

(2) Recursul se declară inadmisibil *în special* când: a) decizia instanței de apel nu poate fi contestată cu recurs; b) recursul este depus în mod repetat; c) recursul este depus de o persoană neîmputernicită; d) recursul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art. 245 alin. (1); e) motivarea recursului nu a fost depusă sau a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 245 alin. (2); f) cererea de recurs nu corespunde cerințelor stabilite la art. 244 alin. (2), art. 233 alin. (1) și (2) și art. 234 alin. (2) și recurentul nu a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de Curtea Supremă de Justiție.”

MOTIVAREA INSTANȚEI DE RECURS:

90. Referitor la termenul de depunere a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că Curtea de Apel Comrat a pronunțat hotărârea contestată, în ședință publică, la *11 octombrie 2022*.

91. Actele cauzei atestă că copia hotărârii integrale (motivată) a Curții de Apel Comrat a fost notificată recurenților la *07 noiembrie 2022* (f.d.96).

92. Astfel, recursul (nemotivat) din *18 octombrie 2022* și recursul motivat din *25 noiembrie 2022*, a fost depus de Tanasoglo Olesea, Mitioglo Olga, Ciualiscaia Natalia, Doiceva Tatiana, Vlah Vitalii, Colioglo Ivan, Dimitroglo Andrei, Cristeva Natalia, Duleva Svetlana, Semionova Marina, Stoianoglo Serghei, Cebotari Oleg, Derevenco Vitalii, Topal Victor și Topal Ivan, cu respectarea prevederilor art.245 alin.(1) și (2) din Codul administrativ (în redacția legii în vigoare *până la* operarea modificărilor prin Legea nr.246 din 31 iulie 2023, în vigoare 01 septembrie 2023).

93. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că din analiza prevederilor legale precitate supra rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului depus *până la data de 01 septembrie 2023*, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate la art.246 alin.(2) din Codul administrativ, dar urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

94. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că sintagma „*în special*” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

95. În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile curții de apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

96. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus.

97. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „*motivarea recursului*” de la art.245 alin.(2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă

la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

98. De asemenea, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ.

99. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

100. În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [*Golder împotriva Regatului Unit, pct.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct.230*]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (*Luordo împotriva Italiei, pct.85*). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (*Levages Prestations Services împotriva Franței, pct.45*). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (*Botten v. Norway, hotărârea din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p.141, §39*).

101. La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6§1 CEDO (*Helmerts c. Suediei 9 octombrie 1991, §31, Seria A, nr.212-A*).

102. În circumstanțele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează de a declara inadmisibil recursul depus de Tanasoglo Olesea, Mitioglo Olga, Ciuvaliscaia Natalia, Doiceva Tatiana, Vlah Vitalii, Colioglo Ivan, Dimitroglo Andrei, Cristeva Natalia, Duleva Svetlana, Semionova Marina, Stoianoglo Serghei, Cebotari Oleg, Derevenco Vitalii, Topal Victor și Topal Ivan.

103. În conformitate cu prevederile art.230 și art.246 din Codul administrativ,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară inadmisibil recursul depus de Tanasoglo Olesea, Mitioglo Olga, Ciuvaliscaia Natalia, Doiceva Tatiana, Vlah Vitalii, Colioglo Ivan, Dimitroglo Andrei, Cristeva Natalia, Duleva Svetlana, Semionova Marina,

Stoianoglo Serghei, Cebotari Oleg, Derevenco Vitalii, Topal Victor și Topal Ivan.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Diana Stănilă

Ion Malanciuc